CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	Toplam
Puan	15	20	15	15	19	16	100

6 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Haftalık 4 saatlik ders programının konu–soru dağılımı esas alınmıştır.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Ekstrem yağışı tanıma · 15 puan

Bir yerde günlük yağış uzun yıllar çoğunlukla 0–30 mm arasındayken bir gün 180 mm ölçülüyor. Yağışın kısa sürede gerçekleştiği ve yüzeylerin büyük bölümünün geçirimsiz olduğu belirtiliyor.

Bu günün neden ekstrem olay olarak değerlendirilebileceğini açıklayınız. Olası iki etkisini doğal süreç ve yerleşme özellikleriyle ilişkilendiriniz.

Örnek yanıt

Yerel uzun yıllar örüntüsünün çok dışındaki yağış ekstremdir. Kısa süreli yoğun yağış yüzey akışını artırabilir; geçirimsiz yüzeyler suyun sızmasını azaltarak kent taşkını/ulaşım aksamalarını büyütebilir.

• Yerel uzun yıllar örüntüsünün çok dışındaki yağış ekstremdir. Kısa süreli yoğun yağış yüzey akışını artırabilir; geçirimsiz yüzeyler suyun sızmasını azaltarak kent taşkını/ulaşım aksamalarını büyütebilir.

Dikkat: Her yerde aynı yağış miktarını aynı derecede ekstrem saymak.

2. Sıcak hava dalgasının etkileri · 20 puan

Bir bölgede normalden çok sıcak günler bir hafta sürüyor; gece sıcaklıkları da yüksek kalıyor. Kentte yeşil alan az, tarımsal sulama talebi artmış durumda.

Olayın kent yaşamı ve tarımsal üretim üzerindeki birer etkisini açıklayınız. Etkileri azaltacak biri kent, biri tarım için iki uygun önlem yazınız.

Örnek yanıt

Kentte ısı yükü ve soğutma gereksinimi; tarımda su stresi/sulama talebi artabilir. Kentte gölge/serin kamusal alanlar, tarımda su tasarruflu sulama ve uygun zamanlama etkileri azaltmaya yardım eder.

• Kentte ısı yükü ve soğutma gereksinimi; tarımda su stresi/sulama talebi artabilir. Kentte gölge/serin kamusal alanlar, tarımda su tasarruflu sulama ve uygun zamanlama etkileri azaltmaya yardım eder.

Dikkat: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

3. Eğilimden geleceğe koşullu çıkarım · 15 puan

Bir havzada uzun yıllı sıcaklık artarken karla kaplı gün sayısı azalıyor. Ölçümler, ilkbahar akışının daha erken gerçekleştiğine işaret ediyor.

Bu eğilim sürerse yaz mevsiminde su yönetimi açısından ortaya çıkabilecek bir değişimi gerekçelendirin. Bunun kesin bir gelecek tahmini olmadığını belirterek hangi iki ek verinin gerektiğini yazınız.

Örnek yanıt

Karın daha erken erimesi yaz dönemine kalan suyu azaltabilir ve depolama/dağıtım gereksinimini artırabilir. Sonuç yağış toplamına, tüketim/çekim miktarına ve depolamaya da bağlıdır; eğilim koşullu çıkarımdır.

• Karın daha erken erimesi yaz dönemine kalan suyu azaltabilir ve depolama/dağıtım gereksinimini artırabilir. Sonuç yağış toplamına, tüketim/çekim miktarına ve depolamaya da bağlıdır; eğilim koşullu çıkarımdır.

Dikkat: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

4. Ekonomik faaliyetin sosyal etkisi · 15 puan

Bir kıyı kasabasında geçim büyük ölçüde mevsimlik turizme dayanıyor. Yazın iş gücü ve konut talebi artıyor; kışın bazı işletmeler kapanıyor. Yerel bir festival de ziyaretçi çekiyor.

Mevsimlik turizmin sosyal yaşam üzerindeki etkilerinden yaz dönemi için birini, kış dönemi için birini açıklayınız. Turizm ile kültürel yaşam arasındaki karşılıklı bir ilişkiyi de belirtiniz.

Örnek yanıt

Mevsimlik turizm yazın istihdam/göç ve konut talebini artırabilir; kışın gelir/iş sürekliliğini azaltabilir. Festival turizmi desteklerken ziyaretçi talebi festivalin sunumunu ve yerel kültürel üretimi etkileyebilir.

• Mevsimlik turizm yazın istihdam/göç ve konut talebini artırabilir; kışın gelir/iş sürekliliğini azaltabilir. Festival turizmi desteklerken ziyaretçi talebi festivalin sunumunu ve yerel kültürel üretimi etkileyebilir.

Dikkat: Turizmin bütün kültürel sonuçlarını zorunlu olumlu veya olumsuz saymak.

5. Sanayi, göç ve kentleşme · 19 puan

Bir kentte yeni sanayi işletmeleri açıldıktan sonra iş arayan nüfusun gelişi hızlanıyor. Aynı dönemde kiralar yükseliyor, okul ve ulaşım talebi artıyor.

Sanayileşme–göç–kentleşme ilişkisini bir neden–sonuç zinciriyle açıklayınız. Bir toplumsal fırsat ve bir planlama sorunu belirtiniz.

Örnek yanıt

Sanayi iş olanağı→işgücü göçü→kentsel nüfus ve hizmet talebi artışı zinciri kurulabilir. İstihdam fırsattır; konut, okul ve ulaşım kapasitesi yetersizliği sorun olabilir.

• Sanayi iş olanağı→işgücü göçü→kentsel nüfus ve hizmet talebi artışı zinciri kurulabilir. İstihdam fırsattır; konut, okul ve ulaşım kapasitesi yetersizliği sorun olabilir.

Dikkat: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

6. Gelecekte yerleşme talebi · 16 puan

Kurgu veriye göre bir kentte 65 yaş üstü nüfus oranı artıyor, gençlerin bir bölümü başka kentlere gidiyor ve uzaktan çalışabilen işler yaygınlaşıyor.

Bu eğilimler sürerse yaşlanmaya bağlı bir hizmet veya yerleşme ihtiyacı değişimi ve uzaktan çalışmaya bağlı bir mekânsal değişim öneriniz. Tahminlerin hangi varsayıma dayandığını ve neden kesin nüfus sayısı verilemeyeceğini açıklayınız.

Örnek yanıt

Erişilebilir konut/sağlık/ulaşım talebi artabilir; bazı işlerde merkeze günlük yolculuk azalabilir veya farklı yerleşme tercihleri oluşabilir. Eğilimlerin sürmesi varsayılır; gelecekte göç, teknoloji ve politikalar değişebileceği için kesin nüfus sayısı çıkarılamaz.

• Erişilebilir konut/sağlık/ulaşım talebi artabilir; bazı işlerde merkeze günlük yolculuk azalabilir veya farklı yerleşme tercihleri oluşabilir. Eğilimlerin sürmesi varsayılır; gelecekte göç, teknoloji ve politikalar değişebileceği için kesin nüfus sayısı çıkarılamaz.

Dikkat: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.